

El mirall electoral del 1980

La fragmentació parlamentària del resultat de les eleccions del 1980 reflectia les confusions pròpies d'una societat que estava definint un nou model polític. 26 anys després, el Parlament torna a tenir una distribució semblant. Potser som davant d'un procés de redefinició del model polític català.

Som a les portes d'un canvi estructural del mapa electoral català? Aparentment, i pels noms que aspiren a accedir a la presidència de la Generalitat de Catalunya, Artur Mas i José Montilla, no. Continuem amb un sistema de partits en què les dues primeres forces, CiU i PSC, es disputen l'hegemonia política. Però, en canvi, les tendències electorals de les darreres eleccions –i com ja van començar a apuntar les del 2003– han dibuixat escenaris polítics més polièdrics, sense hegemonies aclaparadores. Avui, a Catalunya és complicat pensar en alternances entre els dos “grans”, sense comptar amb el pes de les anomenades forces “petites”.

La realitat parlamentària catalana ha resultat prou complicada i sembla indicar l'arribada d'un procés de canvi de paradigma polític. Com a mínim, un procés de resituació del pes de cada formació. L'observació de l'evolució electoral a Catalunya ens dona algunes claus que ens poden ajudar a comprendre millor el moment polític actual.

De la transició al postpujolisme.

Les primeres eleccions al Parlament de Catalunya, després de la dictadura, el 1980 van donar una representació en escons fragmentada, pròpia de la convulsió política que s'arrossegava del període de la transició. A mesura que es va consolidar el lideratge indiscutit de Jordi Pujol, el vot es va concentrar en les dues forces principals, CiU i PSC. Un repartiment, a més, que ha distribuït lideratges depenent del tipus d'elecció de què es tracta: en les autonòmiques, l'avantatge és favorable a CiU, i en les

municipals i estatals, el lideratge és per al PSC.

De fet, des de l'elecció de Jordi Pujol com a president de la Generalitat el 1980, i durant els vint-i-tres anys del seu mandat, el mapa polític català s'ha mantingut força estable. No fou fins als dar-

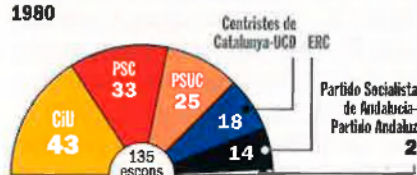
ters anys del seu govern, quan ja havia anunciat que es retirava, que el context polític català tornà a expressar símptomes de canvi.

D'alguna manera podríem establir un paral·lelisme entre la representació parlamentària fragmentada sorgida dels comicis del 1980 amb la de les darreres eleccions. La fragmentació de la distribució parlamentària de llavors era la pròpia, com dèiem, d'una societat en canvi de paradigma polític (de la transició cap al sistema autonòmic). L'actual es dona després d'un període amb un lideratge polític fort i continuat, i en un moment en què es redefeix el paradigma polític, amb canvis de lideratges i reforma d'Estatut inclosa.

1984-1995, l'hegemonia dels “grans”. La federació CiU aconseguí situar-se en un espai central en la política catalana de les primeres eleccions autonòmiques. Contra tots els pronòstics,

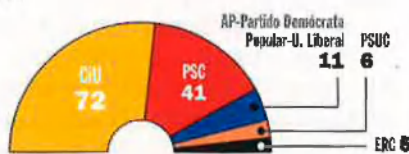
Evolució del Parlament de Catalunya

1980

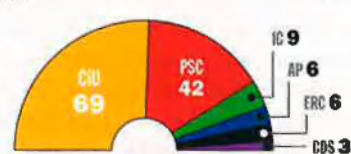

Les semblances dels parlaments del 1980 amb el del 2006 no són poques. CiU, primera força, superant els 40 escons, seguida del PSC, amb una desena menys de diputats. La tercera i cinquena força són semblants en representació, però s'han intercanviat. El PSUC (els predecessors d'ICV-EUIA) era la tercera força i ERC la cinquena. La quarta força, UCD, és ara el PP i l'espanyollisme del PSA l'ocupa ara Ciutadans-Partit de la Ciutadania.

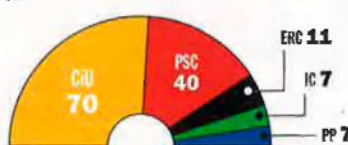
1984

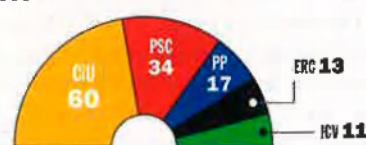
1988

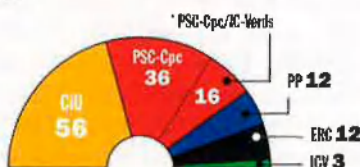
1992

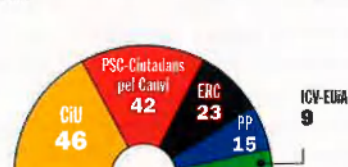
1995

1999

2003

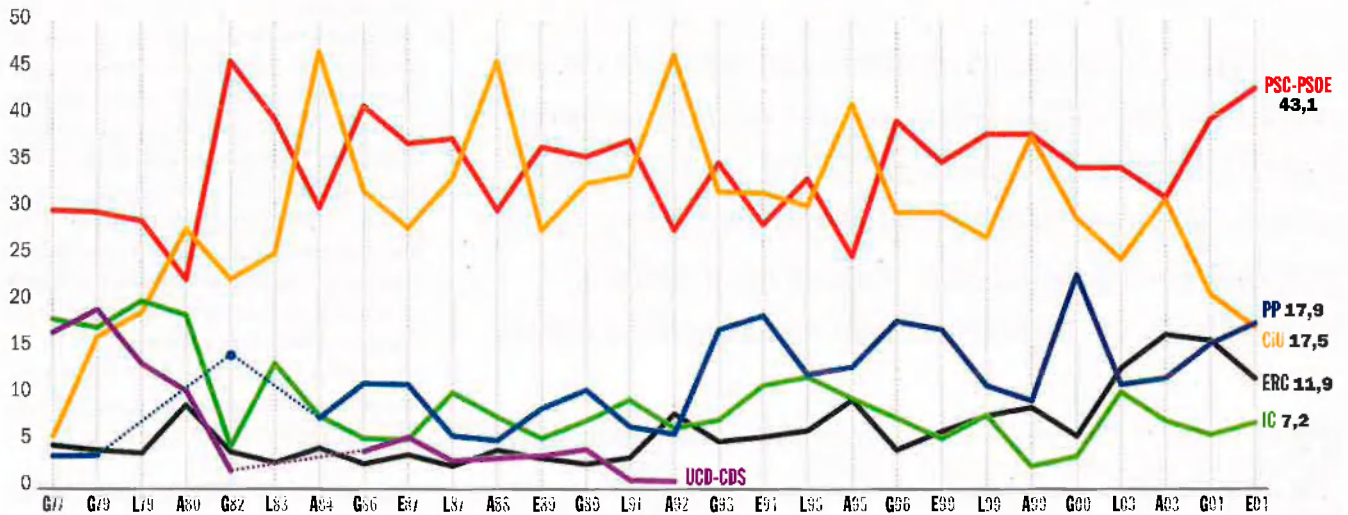
*IC-V es presentà en coalició amb el PSC - CpC a Tarragona, Lleida i Girona.

Font: Departament de Governació i Administracions Públiques de la Generalitat de Catalunya

Evolució del vot per partits (1977-2003)

G: eleccions generals; L: locals; A: autonòmiques; E: europees

Font: Anxiu Històric Electoral de la Generalitat Valenciana

que apuntaven una victòria del PSC –amb l'èxit en les primeres eleccions legislatives del 1979–, el lideratge de Jordi Pujol remuntà els mals auguris i aconseguí convertir la llavors coalició Convergència i Unió en la primera força autonòmica a Catalunya. Ja amb responsabilitats de govern, el sisè congrés del CDC, el 1981, optà per deixar en segon terme el caràcter socialdemòcrata i per potenciar el missatge nacionalista. A més, se substituï l'esforç de la construcció de partit per la de construcció de govern (llavors la Generalitat partia de zero). Encapçalat la principal institució de govern catalana va ser elemental perquè CiU acabés esdevenint la primera força parlamentària a Catalunya. Aquest lideratge fou tan indiscutible que en els comicis del 1984, 1988 i 1992, CiU aconseguí tres majories absolutes seguides.

Pel que fa a l'oposició, el PSC es configurà com a primera força, a gran distància de les altres, i com a hegemònica en les eleccions municipals i espanyoles. Si CiU es nodrí per créixer dels vots centristes d'UCD i dels nacionalistes d'ERC, el PSC es va alimentar del daltabaix del PSUC i de les dificultats que durant aquells anys va tenir per configurar-se el projecte polític d'IC (avui ICV-EUiA).

Així doncs, del 1984 al 1995 podem parlar d'un període d'estabilitat i immobilitat, pel que fa al mapa electoral català, amb un clar predomini de CiU al

Parlament. Un predomini que es reforçà per un PSC fora de joc en la política catalana, pels pactes entre CiU amb els governs espanyols del PSOE.

Pel que fa a la resta de formacions, és l'època de crisis, escissions i redefinicions. El 1980 ERC aconseguia un cinquè lloc al Parlament de Catalunya. Aquella mateixa nit electoral, el 20 de març del 1980, Jordi Pujol proposà formar govern al PSC per configurar una coalició prou àmplia per afrontar el reptat del desenvolupament estatutari. Els socialistes, però, s'hi van negar. CiU proposà als republicans, liderats llavors per Heribert Barrera, la participació en el Govern. Com que es va considerar que la suma no era suficient per garantir un govern fort, l'oferta també va ser rebutjada. Però Pujol aconseguí ser investit president amb els vots favorables d'ERC i UCD i l'oposició de PSC, PSUC i PSA.

Els efectes sobre els republicans d'aquell suport a CiU van ser devastadors. De 14 diputats van passar a 5 en la següent legislatura, el 1984. Tot i això, el partit republicà va entrar al Govern, i el llavors dirigent de la formació, Joan Hortalà, ocupà la Conselleria d'Indústria i Energia, fins al 1987. Aquella subordinació a CiU comportà la pèrdua de l'únic diputat d'ERC a Madrid en les legislatives del 1986. Aquell mateix any es produí l'entrada de sectors independentistes d'esquerra a ERC. Hortalà

manté la direcció de la formació fins després de les eleccions del 1988, en les quals obté uns resultats semblants. Però no fou fins a la definició d'un discurs propi, obertament independentista, per mà del llavors secretari general Angel Colom, que la formació no comença a aixecar el cap. Especialment, el 1992, per la creixent vinculació de la política catalana a l'espanyola, a partir dels pactes de CiU amb els governs de torn espanyols.

Per la seva banda, els socialistes absorbien, com a vot útil d'esquerra, el desencís per les successives crisis del PSUC, i més endavant d'ICV. El PSUC va patir ja en la primera legislatura una escissió, la del Partit dels Comunistes de Catalunya, més ortodoxos i contraris a les anomenades tesis oberturistes de l'"eurocomunisme", defensades per Antoni Gutiérrez Díaz. Aquesta escissió provocà un daltabaix electoral en tots els àmbits, municipal, autonòmic i estatal, i una fuga d'alts càrrecs cap al PSC.

El 1987 naixia Iniciativa per Catalunya, que sumava el PSUC, ENE (Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra) i el PCC amb l'objectiu de construir un espai més obert que pogués recuperar el pes electoral i polític que havia aconseguït el PSUC.

1995-1999, els primers moviments. El 1995 CiU no aconseguí revalidar la majoria absoluta i el PSC ob-

tingué un dels pitjors resultats. La darrera etapa dels governs de Felipe González havia desgastat els socialistes i, de retruc, CiU, que li havia prestat suport parlamentari a Madrid. La victòria electoral del PP, i els pactes parlamentaris de CiU amb aquesta formació, tant al Congrés com al Parlament de Catalunya, van donar ales a les formacions fins llavors més petites.

La cinquena legislatura, la del 1995, però, va comportar tensions i crisis internes en les formacions minoritàries.

D'una banda, el PP –formació que acabà ocupant l'espai de l'antiga UCD, tal com va passar a l'estat– va substituir Vidal-Quadras per Alberto Fernández Díaz. Era l'època de bones relacions entre CiU i els populars, de manera que la cúpula del PP preferia canviar el perfil radical anticatalanista de Vidal-Quadras, malgrat haver aconseguit els millors resultats del PP a Catalunya (17 escons).

Per la seva banda, ERC i IC-V (llavors quarta i cinquena forces parlamentàries) van viure processos de crisis internes que van desembocar en les escissions del PI i d'EUiA, respectivament. Els independentistes van mantenir força el seu espai electoral el 1999. Però Iniciativa quedà en una situació ben delicada que la va dur a presentar-se en coalició electoral amb el PSC a les demarcacions de Tarragona, Lleida i Girona el 1999.

Malgrat aquestes crisis, les dues formacions hegemòniques del Parlament català començaren un procés de desgast, que també es reflecteix en les eleccions municipals, amb el creixement especialment d'ERC però també d'ICV.

2003, més enllà del canvi de majories. CiU i PSC van perdre una desena de diputats cada un. La federació nacionalista va anar patint un degoteig electoral constant, que es va accelerar arran de les aliances parlamentàries amb el PP, especialment, durant el segon mandat de José M. Aznar. Però el PSC tampoc no capitalitzà el desgast de la federació, ni la retirada de Jordi Pujol.

Per contra, ERC va irrompre com a tercera força parlamentària, un espai que s'ha consolidat en aquestes eleccions. I pel que fa a ICV el 2003 va començar un procés de recuperació electoral, confirmat amb l'increment electoral del passat 1 de novembre.

En aquesta darrera etapa s'està produint un procés de redistribució del pes entre les formacions de l'esquerra

En aquesta darrera etapa s'està produint un procés de redistribució del pes entre les formacions de l'anomenada esquerra parlamentària i el redimensionament de la que ha estat fins ara la primera força parlamentària, CiU.

Els fills i néts del lerroixisme. Un dels elements innovadors d'aquestes eleccions catalanes ha estat la irrupció de Ciutadans – Partit de la Ciutadania amb 3 escons. Representa un espanyolisme populista que no és nou en el panorama polític català i que encadena

amb la tradició del lerroixisme, durant la República.

Aquesta tradició política tingué un cert refluïment en la primera legislatura, amb el Partit Andalúsista, que, més enllà de dirigir-se als catalans d'origen andalús, pretenia denunciar la suposada discriminació del castellà a Catalunya i la política de normalització del català. Aquest discurs, el va recuperar de nou el PP, molt especialment durant el lideratge d'Alejo Vidal-Quadras, i s'ha organitzat a través de diverses entitats anticatalanistes i amb l'aixopluc en sectors autoanomenats "intel·lectuals" i mediàtics espanyols. Aquesta combinació explica la capacitat per organitzar-se en formació política.

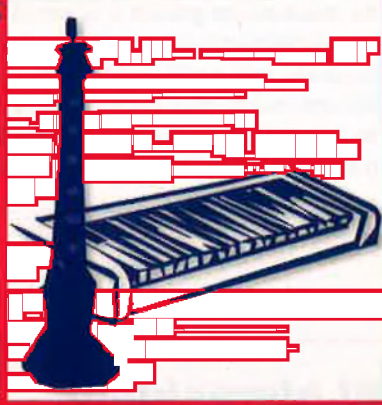
En tots tres casos, aquesta tendència ha acabat fent forat en una part de l'electorat tradicionalment propera al PSC-PSOE, especialment a les zones metropolitanes de Barcelona i Tarragona. I és probable que el PP hi trobi una font de futures complicitats.

Enric Rimbau

III Premi de Composició per a Dolçaina i Piano "Ciutat d'Algemesi"

BASES

1. La composició serà per a dolçaina i piano, i haurà de ser original i inèdita.
2. Les obres seran d'estil lliure.
3. Caldrà presentar 4 còpies dels treballs, amb títol, a mà o amb ordinador (en aquest cas s'afegirà un CD-rom amb l'arxiu en format mid.mus, finale o encore.)
4. A part i en sobre tancat, on es farà constar el títol de l'obra, s'indicarà el nom de l'autor o autors, domicili, telèfon de contacte i un breu currículum.
5. La dotació dels premis serà la següent:-
Un primer premi dotat amb 3.000 euros.
Un segon premi dotat amb 1.500 euros.
6. El jurat estarà format per persones de reconegut prestigi i competència en el món de la dolçaina i la composició, i les seues decisions seran inapel·lables.
7. El jurat podrà dividir o declarar deserts els premis, així com concedir les mencions honorífiques que considere oportunes, sense dotació econòmica.
8. Les composicions podran enviar-se fins el dia 20 d'abril de 2007, a les 13 hores, a: Institut Municipal de Cultura d'Algemesi. Carrer Lluís Vives, 9 - 46680 Algemesi. Caldrà indicar al sobre "Tercer Premi de Composició per a Dolçaina i Piano Ciutat d'Algemesi".
9. Els treballs presentats i no premiats podran ser retirats al mateix IMCA o enviats, a requeriment dels autors, en el termini de quinze dies posteriors a la notificació de la resolució del jurat. En cas contrari, els treballs quedaran en poder de l'entitat convocant, que els utilitzarà per als fins de promoció i divulgació que considere oportuns.
10. L'Ajuntament d'Algemesi, com a entitat organitzadora i a efectes de difondre la música per a dolçaina, es reserva el dret de publicar l'obra premiada, així com les que ocasionalment obtinguen mencions d'honor, i adquireix els drets de la seua edició sense perjudici del fet que els seus autors puguin fer altres edicions, amb l'únic requisit que hi facen constar el premi o menció obtinguda.
11. Així mateix, l'Ajuntament d'Algemesi es reserva els drets sobre les gravacions que es facen de les anteriors obres.
12. L'acte de lliurament del premi s'anunciarà oportunament.
13. La participació en aquest premi implica l'acceptació de totes i cadascuna de les presents bases.

IMCA

EL GOVERN DE LES ILLES BALEARS